

Pientä puhetta sinikantisessa vihossa

Paimiolainen August Pyölniittu (1887-1979) on saavuttanut aseman paikallisena merkkihenkilönä, joka muistetaan. Häntä on näin jälkikäteen helppo muistellakin, koska tietolähteitä löytyy. August oli vähäpuheinen, mutta ”kirjoitti itselleen äänen”. Häntä muutamia vuosia nuoremmat sisaret Ida (1890-1973) ja Olga (1895-1976) pitivät yllä kodin ja talouden, jossa keksijän ja tiedemiehen uraa lienee helpompi tallustaa kuin yksikseen. Sisarten ajatukset ovat jo tavoittamattomissa, on vain museoituja esineitä, pukuja, kirjoja ja käsitöitä, mutta onneksi sentään muutamia vuosia sitten ullakon täytteistä löytynyt Ida-siskon muistivihko ja muutamia kirjeitä.

Milloin tämä Pyölniittujen elämä sitten tapahtui? Pajapellon mökki siirrettiin paikalleen vuosien 1913-1914 aikana. Edellä mainitut ja isänsä Otto muuttivat uuteen kotiin, jossa isä kuoli 1917. Aikuiset lapset tiivistyivät perheeksi ja pitivät yhtä kolmisin vuoteen 1971 Idan kuolemaan saakka. Nämä kolme tunsivat toisensa läpikotaisin.

Seuraavassa heinäkuinen katkelma sotavuodelta 1941, lyijykynällä sinikantiseen vihkoon kaunokirjoituksella merkinnyt 51-vuotias Ida Johanna Pyölniittu:

Heinäkuu

2 pv raparperia 4 pulloa.

4 pv raparperia noin 2 kiloa sosetta. 8 pv keräsalaatti kylvet[ty]

7 pv, 8, 9 pv lanttuja istutettu ja maata laitettu

11 pv ja 12 pv heinäpäivät

6 pv. Pyhäkoulu opp. Paljon Taimi, Ida. Matt 1 [luku] 1v [virsi]

13 pv. Pyhäkoulu opp. 15 l. [lasta]. Ida. Mat. 1 6 l. Ida Kurki.

14 15 pv Heimo sairaana korvasäryssä kaksi päivää.

14 Aku vartiossa

15, 16, 17 heinäpäivät. 16 pv Helmike vasikoi sonni 30 kg a. 6 mk 50 p. 20 pv Ida lastenkodissa pyhäk op kok.

... jatkoa

Idan Pyölniitun muistivihon (merkintöjä vuosilta 1935-1942) perusteella siskojen elämänpiiri oli pieni ja turvallinen. Tutut rutiinit toistuivat, vuodenajat vaihtuivat. Arki oli vuorovaikutusta ennestään tuttujen ihmisten kanssa. Kotinurkissa Pajapellon mökissä naisten arkipäivät täyttyivät karjan- ja taloudenhoidosta ja puutarhatöistä. Askelia kertyy kun haetaan vettä, puita tai käydään kaupassa. Myös kasvattipoika Arvi kasvatettiin aikuiseksi. Vapaahetkinä sisaret seurustelivat ystävien ja naapurien kanssa, kävivät ompeluseuroissa. Pyhinä keskityttiin Idan pitämään pyhäkouluun omassa tuvassa, jumalanpalveluksiin osallistumiseen Paimion kirkossa tai radion ääressä. Olga oli arka kulkemaan yksin, vaan seuraili mielellään sisarensa ohjeita ja päiväohjelmaa. Hän askaroi paljon hellan ääressä ruuan ja tiskien kanssa. Olga muistetaan sanonnastaan ”nii oikee”, jolla hän myötäili muiden puhujien mielipiteitä ja jopa sotajuttuja.

Idan Pyölniitun muistivihon merkintöjä

... jatkoa heinäkuu

19 ja 21 pv heinät koottu 16 pientä häkkiä.

21 pv Pyhäkoulu illalla noin 10 lasta.

22-25 pv laitettu lepän lehdeksiä 8 kuormaa

26. kova ukkosilma salama löi lähelle Liinojaa metsää ja poltti sitä noin 30 heht tuhoten myös Yrjö Niemisen tuvan ja muitakin rakennuksia.

27 pv. Pyhäkoulun tarkastus Pastori puhuu. Ida, Taimi, lapsia 28. M.v. Joh E. 17 l. 3 v. Taava m.

28 pv. Aku palovartiassa. Huson palosavua oli ilmassa noin viikon ajan tehden kuivan ja helteisen ilman vaikeaksi hengittää.

Olin marjalla noin 2 litraa mustikoita. Marjasato kovan kuivuuden johdosta huonompi viime vuotta. Koko heinäkuulla ei pisaraakaan sadetta eri edes ukkosilma tuo sitä.

Johanna Lehto-Vahtera

Pyölniittupäivä 27.7. klo 12-16. Tänä vuonna muistetaan mökin naisväkeä. Museossa on esillä mm. tyttöjen kamarin esineistöä kaappien kätköistä.